

In dialog cu pr. Constantin Necula

Bogdan Lupescu

"Imparatia Cerurilor nu-i pentru plictisiti"

Parintele profesor dr. Constantin Necula este deja un "fenomen" in Romania. Unul dintre cei mai populari si indragiti preoti misionari pe care i-am avut in anii de dupa comunism. Un stralucit duhovnic al generatiei tinere. Sutele de conferinte pe care le-a sustinut in toate orasele mari ale tarii au hipnotizat, pur si simplu, salile arhipline. Aparitia sa in public e mereu un eveniment. Cuvantul lui a schimbat mii de vietii. Vocatia-i e alta decat cea a preotilor cu care suntem obisnuiti. Un parinte care "a iesit in strada", in viata de zi cu zi, straduindu-se cu toata fiinta lui sa faca ceva, sa incerce sa schimbe, cu adevarat, lumea. Prezent mereu intre tineri, in scoli si licee, intre "baietii de cartier", veghind zile si nopti in spitale la capataiul copiilor bolnavi ori al muribunzilor, implicat intr-o multime de actiuni sociale, insufletit mereu de credinta ca ortodoxia "e pentru oameni vii", si nu doar o culegere rigida de dogme si interdictii batute in cuie.

"Prezent" si activ in fiecare clipa, este plin de viata, orator savuros si "patimas intru Hristos", oriunde ar fi:

- la catedra de catehetica-omiletica a facultatii sibiene de teologie, purtand dialoguri inflacarate cu studentii sai;

- alaturi de Mitropolitul Ardealului, Laurentiu Streza - al carui consilier si prieten apropiat este;

- pornind entuziast prin lumea larga, in calatorii misionare, din Chile pana in Africa, America sau Canada, prin intreaga Europa si prin toate locurile sfinte ale lumii.

Intr-adevar, vazandu-l eu insumi la Sibiu, la el acasa, aflandu-ma in preajma lui aproape o zi intreaga, mi-am dat seama ca intocmai asa este: un vesnic neobosit. Simpla lui apropiere te tonifica, te revigoreaza. Privindu-l, nici nu-ti inchipui cum a putut acest parinte vesel, relaxat, aparent fara absolut nici o grija, sa realizeze atat de multe in cei doar 39 de ani pe care-i are acum. Un erudit. 42 de carti - patruzeci si doua! - "mai multe de cati ani am trait", dupa cum ii place sa glumeasca. Lucrari serioase de teologie, inasa purtand titluri neobisnuite pentru rigorile profesionale clasice: "Indumnezeirea maidanului", "Provocarile strazii", "Sa ne rugam 8 zile cu parintele Arsenie Boca", "Impreuna spre intaia spovedanie", "Tubesc, Doamne, ajuta neubirii mele", "De ce esti trist, popor al Invierii?". Traduceri si studii in strainatate (franceza, italiana, germana), nenumarate articole in prestigioase reviste romanesti si internationale, studii serioase de specializare la Padova si Versailles, cursuri de specializare in psihologie generala, in probleme legate de maltratata copiilor, dependenta de alcool si drog (presedintele Asociei Crucea Albastra din Romania) si multe, multe altele. In toate acestea e implicat activ, zi de zi, cu tot sufletul. Nu doar cu numele ori cu vreo functie onorifica, asa cum se obisnuieste pe la noi. Refuza sa faca lucrurile cu jumatati de masura. Daca ar face-o, mai bine ar renunta. Si totusi, cand il vezi, ai senzatia ca mereu "are tot timpul din lume". Sa vorbeasca pe indelete cu copiii de pe strazile orasului, sa-i ia in brate si sa-i sarute, sa se apropie de batrani si sa-i intrebe sincer care mai sunt necazurile lor, sa iasa la plimbari impreuna cu sotia sa adorata, sa mearga imbracat in reverenda, impreuna cu copiii lui, in tribune, la meciuri de handbal, fotbal sau baschet. Pentru orice lucru firesc si marunt, parintele Necula are mereu "tot timpul". "Caut sa rascumpar vremea pe care am primit-o in dar de la Dumnezeu", zice uneori, cand il intrebi despre asta. L-am vazut slujind numai o singura data, in Catedrala Mitropolitana din Sibiu, cantand cu glas de inger, intr-o seara de iarna, dintr-un oras luminat feeric, cu felinare galbui, la sfarsitul unei privegheri tarzii, de vecernie. Liniste. Tacerea aceea tihnita, odihnitoare, de dinaintea ultimei predici. Sute de oameni incremeniti inaintea lui, ca niste statui pioase. Preotul Constantin Necula devenise, parca, alt om. Asa, invesmantat in mantia sa albastra-argintie, parea transfigurat, coborat din alta lume. S-a uitat cateva clipe la toti, cu luare aminte. M-a zarit si pe mine, undeva, departe, langa usa bisericii, privindu-l stingher si emotionat. A zambit putin, ridicandu-si ochii spre boltile nefarsite ale bisericii. Apoi a inceput usor, pentru noi toti, sa vorbeasca...

Despre miracole

"Un singur cuvant: Cred!"

- Parinte Nicula, incep dialogul cu dvs. cu o intrebare legata chiar de directia revistei noastre: distinse fete bisericesci ne repropoaze, adesea, ca scriem prea mult despre miracole, in paginile noastre de spiritualitate crestina. Totusi, demersul nostru se bazeaza pe fapte. Avem mii de marturii, scrisori cu dovezi concrete ce atesta existenta miracolelor crestine. Ce-ar trebui sa facem ca sa ramanem pe drumul cel bun?

- Eu cred ca cineva trebuie sa vorbeasca si despre miracole. Caci despre miracole ratate vorbim tot timpul. De 20 de ani, Romania traieste un miracol ratat. Noi am fi vrut sa fim dupa 1989 - vorba lui Gheorghe Bratianu, altadata - un miracol de tara. Nu s-a intamplat. Si de aceea spun, revista voastra are calitatea asta, ca pastreaza miracolul in mijlocul vietii. Poti sa vorbești într-o carte întreaga despre dogmatica si omiletica ortodoxa, despre ascetica si mistica pustiei. N-are acelasi efect. "Formula AS" are însușirea aceasta: ca le zice oamenilor: mai, uite ca se poate! Se poate practic, de-adevaratele!

- Se pot explica minunile?

- Oamenii au nevoie sa creada. Eu, saptamana asta, le-am spus credinciosilor la predica: "Uite, in loc sa va uitati televizor, la stirile de la ora 5, veniti oleaca la vecernie, in fiecare zi, sa explicam un singur cuvânt din tot Crezul: "CRED"". Ei, si toata saptamana asta am vorbit despre "a crede", de unde vine, ce inseamna cu adevarat. Nici nu va dati seama ce forta are cuvântul asta: "Cred!" Dumnezeu nu lucreaza decat cu punctele de forta duhovniceasca din om. Deci, nu poate sa vibreze la o intalnire cu moastele Sfântului Gheorghe un om care se duce si le pupa ca pe oasele din ciorba. Nu poate, daca nu reuseste sa simta pana-n adancul lui ca oasele acelea sunt o prezenta a harului divin si ca aceasta prezenta s-a facut prin nevointa unui om care ne este de folos si la sute de ani dupa moartea lui. De asta imi place mie vorba asta: "Mortii vii ai Bisericii". La o mie de ani dupa moartea lor, continua sa produca energia aceasta care te revigoreaza, te renaste... Acestea sunt moastele!

- Si, totusi, cum putem deosebi minunile adevarate de cele care nu-s?

- Nu prea stiu. Astea le cantareste Dumnezeu. Vom muri si vom vedea.

Despre manastiri

"Astupusuri peste o gura de iad"

- Credeti ca exista locuri "mai puternice" decat altele? Mai puternice energetic, spiritual, duhovniceste, sau cum vreti sa-i zicem...

- Nu. "Energetic" nu. Cred doar ca exista indivizi pe care Dumnezeu ii ingaduie sa poarte mai departe puterea Lui, in mijlocul oamenilor. De pilda, la manastirile unde rugaciunea e foarte puternica. La Tismana, de pilda, acolo unde eu merg foarte des, ii vezi pe oameni cum intra in manastire obositi, epuizati. Se aseaza acolo, pe piatra, sfarsiti. Si le spun apoi calugaritelor: "Maica, nu stiu ce se-ntampla, parca m-am revigorat aici...". Se revigoreaza pentru ca locul ala e plin de rugaciune si de pace cereasca. Caci asa incep rugaciunile preotesti: "Pentru pacea de sus si mantuirea sufletelor noastre, Domnului sa ne rugam...". La manastiri n-am nici o indoiala ca pacea Domnului salasluiește. Tocmai pentru ca rugaciunile celor care s-au nevoit acolo de atatea veacuri au o asemenea forta. Dar ce spun manastiri... Exista case de oameni in care intri si simti harul lui Dumnezeu. De exemplu, eu intru mereu in casa unor oameni in varsta, pe care-i vad tot timpul cu odaia aerisita, cu Ceaslovul pe masa, cu candela aprinsa. Si tu ai bunica. Si eu am. Poporul roman a avut sansa bunicilor evlavioase. Abia acum, cu generatia asta noua, s-au dus bunicile evlavioase, ca au dat toate in telenovele. S-au imbolnavit de telenovele, de barfulite cu vecinele, de stat la coada la nu stiu ce supermarket. Romania e inca "codata". Are boala statului la coada. S-a vazut acum, cu vaccinul asta. Intreaba una: "La ce stati?". "La intepatura". "Pai atunci stam si noi...". Ei, la manastiri, cozile ar trebui sa fie la sfintenie. Dar si la cozile alea interminabile de la moaste, daca omul nu-si cultiva virtutile pentru intalnirea in duh cu Sfanta Parascheva, de exemplu, ci-si cultiva papilele

gustative, pentru intalnirea cu sarmalele si vinul de dupa, n-am facut nimic. Asta nu prea inteleg oamenii: ca manastirile nu-s spatii prin care zburda asa, oniric, energii binefacatoare si tonice. Ele sunt spatii ale unei batalii acerbe. Sunt "astupusuri peste cate o gura de Iad". Si e firesc ca acolo unde-i astupat Iadul, Dumnezeu sa vina cu puterea Lui si sa intareasca locul. Numai monahii stiu ce nevointe au, ce ispите, ce eforturi duc... Eu niciodata nu am criticat un monah care zicea ca nu mai poate sa stea in calugarie. E imposibil cateodata. E cumplit! Calugaria nu e o indeletnicire in care sa stai contemplativ, cu mintea zburdand prin vazduhuri roz. De pilda, in manastirile din Athos - acolo aproape ca nu stii cand trece ziua. Parintii aceia... Ziua fosneste peste ei. Noaptea e cea care e deplin folositoare acolo. Ziua aproape ca-i "in plus", nu stii ce sa faci cu ea. Desi calugarii aceia nu dorm toata noaptea, ziua continua sa munceasca fizic, la ascultarile lor. E o nevointa acolo incredibila. Efectiv, "isi omoara trupurile". Si-i vezi: transparenti! Stravezii! Calca pe cer! Sunt cativa dintre parintii de acolo - iti vine sa-i imbratisezi tot timpul. Realmente, cand te duci la spovedit, simti ca iti dau din dragostea lor asa... nelimitat! Fara limita. Pur si simplu, simti cum curge peste tine dragostea lui Dumnezeu. Prodromu, de pilda, din punctul meu de vedere, este o adevarata "rezervatie de duh sfant". Iar parintele staret Petroniu... E slava lui Dumnezeu ca ne-a ingaduit sa-l avem contemporan. Ar trebui sa ne simtim fericiti c-am avut sansa sa traим in zilele lui. Poporul roman de asemenea oameni are nevoie. Dupa intalnirea cu duhovnicii de acolo, de trei ani de zile incoace, viata mea s-a schimbat total.

Despre duhovnici

"Dumnezeu nu te lasa fara semnale luminoase"

- Tocmai de asta se plang multi dintre cei ce si-au gasit pacea sufletului la manastiri. Ca generatia marilor duhovnici se cam duce, ei mor unul dupa altul. Nu mai exista povatuitori statornici, la care sa se duca...

- Intr-adevar, e bine sa ne luam repere batrani intelepti, desi nu stiu daca va aparea foarte repede o generatie de duhovnici chiar atat de valoroasa precum parintii Cleopa, Arsenie Papacioc, Iustin Parvu etc., acesti oameni cu adevarat "bravi in Duh Sfant". Dar cine are inima curata si are nevoie de un indrumator, nu se poate sa nu i-l trimita Dumnezeu. Cine spune: "Vai de mine, eu am cautat duhovnic si n-am gasit" minte. Asta inseamna ca nu l-a cautat sau ca l-a cautat doar ca sa-i gadile orgoliile, sa-l scarpine dupa ceafa, sa-i spuna: "Lasa, nu-i nimic, o sa fie bine...". Asta nu e cautare. Un renumit parinte elen - Gherasim din Chefalonia - era sfatuit chiar in vis ce trebuie sa faca. Deci, Dumnezeu iti trimite si in somn, daca vrei, duhovnicul potrivit. Hristos nu te lasa fara orientare, fara semnale. Ca, pana la urma, duhovnicul nu-i decat unul dintre coordonatorii din turnul de zbor catre imparatia lui Dumnezeu. Dar banchizele luminoase sunt tot timpul in jurul tau. Deci, realmente nu esti lasat fara puncte cardinale. Duhovnicul trebuie sa fie prietenul tau care te apara pe tine de propriile tale neputinte. Sa spuna: "Asta-i bine. Asta nu-i bine...". Sigur, trebuie tandrete si discretie si tact...

Ogorul cu ingeri

- Cum iti dai seama, ce simti in momentul in care intalnesti duhovnicul "potrivit"?

- Nu spun vorbe mari: preotii astia trebuie sa si-i nasca poporul. De pilda, in biografia parintelui Virgil Gheorghiu este o imagine celebra... Virgil Gheorghiu era nascut undeva la Oglinzi, in Moldova, fiu de preot. De mic a fost suparat ca n-are nume de sfant. O secventa din copilaria lui este, cred, remarcabila. Baietii din fata casei parohiale jucau "lapte gros". El s-a imbracat sa iasa la joaca, a venit intre ei, dar copiii i-au spus: "Tu nu!". El, intristat: "Cum? De ce nu ma lasati sa ma joc cu voi?". Iar ei i-au zis, foarte seriosi: "Nu! Ca noi aicea vorghim si pi ulita larga, si mai tare, si mai si injuram olecuta... Tu nu! Pentru ca tu vei fi preotul nostru!". Asadar, societatea isi crestea, isi alegea oamenii de mici, pe care ii respecta ca atare.

- Credeti ca mai exista si azi acest instinct al comunitatii de a-si creste, din sanul ei, propriii preoti?

- Cum sa nu? In unele locuri sunt sigur ca da. Eu, personal, sunt crescut de cartierul meu. Toata deschiderea mea si toata bucuria mea de a fi preot e luata de acolo. Si acum ii am in ochii mei pe toti vecinii care m-au crescut, care m-au ferit, care se ascundeau de mine cand veneau beti ori "se furisau cu vina in casele lor", care nu injurau niciodata pe scara blocului, cand eram si eu de fata. Ii vedeam. Nici nu banuiam atunci ca voi deveni preot. Dar era ceva ce... simteam. Uite, se puteau certa intre ei cei mari, puteau fi conflicte intre parintii nostri. Cand apaream eu, parca se linisteau imediat. Si era si un cartier interesant acolo, in Brasov, cu un amestec de oameni veniti din Moldova, Oltenia, Maramures, cu foarte multi copii maghiari sau germani... Dar se crea cate o armonie, un respect reciproc exceptional. Asta o stiu clar: eu sunt crescut preot, de cartierul meu.

Si daca ma intreb, tocmai instinctul asta al comunitatii fata de copii e atacat astazi, inca din scoala. Eu merg in scoli foarte des, le vorbesc copiilor, ii privesc si observ: copiilor li s-a luat bucuria. Din oameni care nu sunt bucurosi nu poti naste preoti! Se nasc internetisti, frustrati virtuali. Mie asta mi se pare astazi grav: arestarea bucuriei. Atunci cand ai ingerul pe umar, nu poti fi niciodata un trist.

- *Acum doi ani, revista noastra a lansat un concurs pentru cititori, numit "Povesti cu ingeri". Mii de oameni ne-au scris, spunandu-ne ca, intr-adevar, s-au intalnit cu ingerii, ca i-au vazut, experiente relatate cu amanunte, aproape incredibile. Cum comentati?*

- Da, si eu imi mai zambesc complice, cel putin cu ingerii copiilor mei. Mai ales noaptea tarziu, cand stau la rugaciune, e un sentiment de copartasie cu ingerii copiilor mei. Pur si simplu. Probabil ca se odihnesc si ei, cand copiii sunt protejati tot timpul de fortele astea diafane... E un moment in care protectia mea de tata se impleteste cu protectia ingerilor pentru copii. Noi nu putem trai in afara acestor puteri, puteri ceresti, decat daca ne indobitocim. Desi... si aici eu ma abtin - si caili au ingerii lor. Si cainii. Si pasarile. Da, fara indoiala. Daca avem un inger pe-o cetate, un inger pe-o regiune, ala grijeste de tot echilibrul poporului de acolo. Una dintre cartile mele se numeste chiar asa: "Ogorul cu ingeri". Este o carte cu povesti pentru copii.

- *Se pot vedea acesti ingeri?*

- Eu zic ca da. Cine are harul lui Dumnezeu pentru asta poate sa-i vada.

- *Dumneavoastra i-ati vazut?*

- In general, despre experientele mistice e bine sa taci. Te pot atinge. Dar daca tot ma intreb, eu l-am cunoscut in rugaciune pe parintele Arsenie Boca, pe care nu l-am vazut niciodata in viata terestra. Poate o data, cand eram copil, dar nu imi amintesc prea bine. Am simtit ingerul lui, rugandu-ma pentru el. Am simtit ingerul si rugandu-ma recent, pentru parintele Teofil Paraiianu, rugandu-ma cu lacrimi dupa moartea sa, cu durerea pierderii unui mare si bun duhovnic. M-a intrebat odata, cineva, care e cel mai mare dar al Duhului Sfant? Am stat mult pe ganduri pana sa ii raspund. Si i-am zis: cred ca bunul simt. Sa-l poti simti pe celalalt ca e bun.

Fotografiile autorului

Reproducerea, difuzarea sau folosirea partiala sau in intregime a materialelor prezentate este interzisa fara acordul nostru scris. Copyright © 1998-2010 Formula AS. Toate drepturile rezervate.